mvrj / sg / DW

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De minister van Veiligheid en Justitie
mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Directie Strategie en Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2595 CL Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 05
f (070) 361 97 15
www.rechtspraak.nl

datum	29 februari 2012
van	Strategie & Ontwikkeling
contactpersoon	[illegible]
doorkiesnummer	[illegible]
faxnummer	[illegible]
e-mail	[illegible]
ons kenmerk	[illegible]
uw kenmerk	[illegible]
onderwerp	Advies conceptwetsvoorstel tot Implementatie van richtlijn nr. 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures (PbEU L 280).
bijlage(n)	1

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 21 december 2011 met opgemeld kenmerk verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de "**Raad**") u te adviseren over het conceptwetsvoorstel tot Implementatie van richtlijn nr. 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures (PbEU L 280 (het "**Wetsvoorstel**").

De richtlijn die met het Wetsvoorstel wordt geïmplementeerd, bevat minimumregels met betrekking tot vertolking en vertaling in strafprocedures. Nederland voldoet reeds grotendeels aan deze richtlijn. De Nederlandse praktijk is in overeenstemming met de regels ter zake van bijstand door een tolk, de kwaliteit van tolken en vertalers, de vertrouwelijkheid die tolken en vertalers in acht moeten nemen bij hun werkzaamheden, de registratie van tolken en vertalers en de kosten van vertolking en vertaling. Op enkele onderdelen is deze praktijk nog niet in de wet vastgelegd. Daarin voorziet het Wetsvoorstel. Bovendien bevat het Wetsvoorstel enkele algemene bepalingen met betrekking tot vertaling in het strafproces.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.[1]

[1] De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad

Advies

De Raad onderschrijft het belang van deugdelijke voorzieningen voor vertaling en vertolking in het strafproces en waarborgen voor (de kwaliteit van) die vertaling en vertolking. De Raad heeft op onderdelen van het Wetsvoorstel opmerkingen. Deze zijn mede gebaseerd op de ervaringen in de praktijk, in het bijzonder met de Wet beëdigde tolken en vertalers (Stb. 2007, 375), die op 1 januari 2009 in werking is getreden.

1. Algemene Opmerkingen

Communicatie tussen verdachte en raadsman
Volgens artikel 2, tweede lid, van de richtlijn geldt het recht op kosteloze bijstand van een tolk ook voor de communicatie tussen de verdachte en zijn raadsman wanneer deze bijstand nodig is om het eerlijk verloop van de procedure te garanderen. In het voorgestelde artikel 28, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering (Sv) (in samenhang met art. 27, lid 4 Sv) wordt de raadsman verantwoordelijk gesteld voor het oproepen van een tolk in die gevallen waarin de bijstand van een tolk nodig is voor het overleg tussen hem en de verdachte. De fysieke aanwezigheid van de tolk is niet vereist. Er kan ook gebruik worden gemaakt van de tolkentelefoon (Memorie van Toelichting p. 21). De Raad werpt de vraag op of er voor de raadsman – binnen de grenzen van de Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor (Stcrt. 2010, 4003) – steeds voldoende gelegenheid zal zijn om voorafgaand aan het eerste politieverhoor van een verdachte die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheerst, zelf in de bijstand van een tolk te voorzien. Tijdens dat daaropvolgende politieverhoor zal in dat geval ook bijstand van een tolk noodzakelijk zijn. De Raad wijst erop dat de bijstand van een tolk al eerder noodzakelijk kan zijn, namelijk in de gevallen waarin een aangehouden verdachte afstand kan doen van zijn consultatierecht en de politie hem de vraag moet voorleggen of hij een raadsman wil consulteren.[2] Aangezien het consultatierecht voorafgaat aan de eventuele communicatie tussen de verdachte en de raadsman, ligt het voor de hand om het inschakelen van een tolk in dat geval in handen te leggen van de politie. De Raad acht het hoe dan ook gewenst dat de Memorie van Toelichting (MvT) en de Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor op dit punt worden verduidelijkt. Daarnaast zal de Aanwijzing bijstand van tolken en vertalers in het opsporingsonderzoek in strafzaken (Stcrt. 2008, 116) op verschillende punten aan het Wetsvoorstel aangepast moeten worden.

Afnameplicht ingevolge Wet beëdigde tolken en vertalers
Het voorgestelde artikel 29a Sv bevat een algemene regeling voor bijstand door een tolk aan verdachten die worden gehoord en die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen. Zoals in de Memorie van Toelichting (p. 17) wordt verwoord, is op deze bijstand de afnameplicht van artikel 28, eerste lid,

---

voor de rechtspraak.
[2] Vgl. Rb Amsterdam 22 november 2011, LJN BV1346.

van de Wet beëdigde tolken en vertalers (Wbtv) van toepassing.[3] Dat betekent dat de politie, het openbaar ministerie en de rechtspraak in beginsel enkel gebruik mogen maken van tolken die in het Register beëdigde tolken en vertalers (Rbtv) zijn ingeschreven en die zijn beëdigd. Van deze afnameplicht kan slechts in de bij wet genoemde uitzonderingsgevallen worden afgeweken (art. 28, lid 3 Wbtv). Daarvan is bijvoorbeeld sprake als in de doeltaal vanwege de vereiste spoed (of in het geheel) geen *beëdigd* tolk beschikbaar is. Als in dergelijke bijzondere omstandigheden van de afnameplicht wordt afgeweken, dient dit schriftelijk te worden gemotiveerd (art. 28, lid 4 Wbtv), maar dat gebeurt in de praktijk zelden. Met name in de processen-verbaal van de politie wordt dit nagelaten, waardoor controle op de naleving van artikel 28 Wbtv in een latere fase van het strafproces wordt bemoeilijkt. Dit is niet zonder belang omdat het afwijken van de afnameplicht, zonder daarvoor een deugdelijke motivering te geven, gevolgen kan hebben voor de desbetreffende strafzaak.[4] Het verdient daarom aanbeveling de motiveringsplicht met zoveel woorden in het voorgestelde artikel 29a, derde lid, Sv op te nemen of in dat artikellid te verwijzen naar artikel 28, vierde lid, Wbtv. Overigens zullen ten behoeve van genoemde controle – en ter bescherming van de belangen van de verdachte – ook andere gegevens verifieerbaar moeten zijn, zoals de naam van de tolk, de taalrichting waarin is getolkt, en – indien van toepassing – het Wbtv-nummer waaronder de tolk in het Rbtv is ingeschreven.

In de gevallen waarin van de afnameplicht wordt afgeweken, zal de niet-geregistreerde tolk (of vertaler) voorafgaand aan zijn inzet dan wel spoedig daarna een recente verklaring omtrent het gedrag dan wel een integriteitverklaring dienen te overleggen (art. 28 lid 4 Wbtv).[5] Niet alle betrokken organisaties blijken voldoende bekend te zijn met de toepasselijke regelgeving waardoor ook niet alle voorschriften die daarmee verband houden, worden nageleefd.[6] Aangenomen mag worden dat door het Wetsvoorstel vaker gebruik zal worden gemaakt van geregistreerde en niet-geregistreerde tolken en vertalers. De Raad acht het daarom gewenst dat bij de implementatie van het Wetsvoorstel binnen de betrokken organisaties opnieuw aandacht wordt besteed aan de huidige en de nieuwe regeling.

Vertaling van processtukken
Om effectief gebruik te kunnen maken van zijn recht om te verzoeken om schriftelijke vertaling van bepaalde processtukken als bedoeld in artikel 32a, eerste lid, Sv, zal de verdachte op de hoogte moeten zijn van de samenstelling van het procesdossier. Zonder die kennis zal hij immers niet kunnen voldoen aan de formele vereisten die dat artikellid aan een dergelijk verzoek stelt: het (schriftelijke) verzoek moet een beschrijving bevatten van de processtukken of gedeelten daarvan waarvan vertaling wordt

---

[3] Vgl. Raad van State, 4 november 2009, LJN BK3323, waarin de Raad in een vreemdelingenprocedure overwoog dat bij een verhoor door de politie gedurende een ophouding geen beëdigde tolk is vereist. Art. 29a Sv in samenhang met art. 28 Wbtv lijkt daarin verandering te brengen.
[4] Vgl. Rechtbank 's-Gravenhage, 9 augustus 2011, LJN BR6255 en Rechtbank 's-Gravenhage, 12 september 2011, LJN BS8949.
[5] Ingevoegd bij nota van wijziging, Kamerstukken II 2004-2005, 29 936, 9. Zie hierover Kamerstukken II 2004-2005, 29 936, 8, p. 10-11.
[6] F. Riethoff, *Op weg naar een uniforme uitvoering van de afnameplicht, een onderzoek naar een uniforme toepassing van de afnameplicht uit de Wet beëdigde tolken en vertalers inzake de IND, de rechtbank, het Openbaar Ministerie, de Koninklijke Marechaussee en de politie*, afstudeerscriptie Juridische Hogeschool Avans Fontys, 's-Hertogenbosch, 30 mei 2011.

gewenst, en dient met redenen te zijn omkleed. De Raad werpt de vraag op hoe zal worden gewaarborgd dat de verdachte voorafgaand aan een verzoek op grond van artikel 32a Sv in een voor hem begrijpelijke taal kennis kan nemen van de inhoud van het dossier of van de inventarislijst, zoals deze is voorzien in het Besluit processtukken in strafzaken (Stb. 2011, 602). Dit geldt in het bijzonder voor in het buitenland woonachtige verdachten.

Ingevolge artikel 32a, derde lid, Sv kan de officier van justitie een verzoek van de verdachte tot (gehele of gedeeltelijke) vertaling van processtukken, waarvan hem de kennisneming is toegestaan en die hij van belang acht voor de beoordeling van zijn zaak, afwijzen. De verdachte kan daartegen bezwaar aantekenen bij de rechter-commissaris (art. 32a, lid 3 Sv). De vraag rijst waaraan de officier van justitie het verzoek en de rechter-commissaris de afwijzing dienen te toetsen. Volgens de MvT (p. 22) niet enkel aan het vereiste dat kennisneming van het processtuk is toegestaan en dat het verzoek voldoende duidelijk en gemotiveerd is, maar ook of schriftelijke vertaling noodzakelijk is om het recht op een eerlijk proces te garanderen. Van dat laatste hoeft volgens de MvT geen sprake te zijn als met een mondelinge vertaling of samenvatting van de stukken kan worden volstaan. Los van de vraag of in voorkomende gevallen niet met een mondelinge vertaling (vertolking) of samenvatting van de stukken kan worden volstaan, vraagt de Raad zich af of bij een verzoek op grond van artikel 32a, eerste lid, Sv in beginsel niet steeds sprake zal zijn van een verdedigingsbelang, behalve wanneer die relevantie van die processtukken overduidelijk ontbreekt. De Raad acht het gewenst dat in de MvT nader op dit punt wordt ingegaan, met name op de gevallen waarin afwijzing in de rede zal liggen, en daarbij te betrekken de situatie dat aanstonds duidelijk is dat inwilliging van het verzoek een onevenredige belasting van het strafproces tot gevolg zal hebben. De Raad geeft verder in overweging in artikel 32a, derde lid, Sv op te nemen dat de officier van justitie bij afwijzing van het verzoek om vertaling de schriftelijke mededeling aan de verdachte voorziet van een motivering.

Vertaling van de strafbeschikking

De Raad betwijfelt of in het Wetsvoorstel terecht wordt aangenomen dat de strafbeschikking, bedoeld in artikel 257a Sv, niet valt onder de werking van de richtlijn (MvT p.7). De wetgever heeft de strafbeschikking immers gelijk gesteld aan een veroordeling door de strafrechter (vgl. art. 78b Sr en Kamerstukken II 2004-2005, 29 849, nr. 8). Anders dan de transactie bevat de strafbeschikking een schuldvaststelling. Daarom verdient het standpunt in het Wetsvoorstel heroverweging en dient te worden bezien of in alle gevallen een recht moeten worden toegekend op een vertaling van de essentiële onderdelen van een strafbeschikking en niet enkel als daartegen verzet wordt aangetekend. Overigens zal in de gevallen waarin de strafbeschikking direct na het horen van de verdachte in persoon aan hem wordt uitgereikt met een vertolking daarvan kunnen worden volstaan. Voor heroverweging pleit ook dat de officier van justitie na een niet (volledig) tenuitvoergelegde strafbeschikking ambtshalve kan besluiten alsnog te dagvaarden (art. 255a, lid 3, en 354a Sv). Deze mogelijkheid wordt in de MvT niet genoemd. De Raad wijst in dit verband nog op de Memorie van Antwoord van de Wet OM-afdoening[7]: niet alleen de strafbeschikking, maar ook het schriftelijk verslag van het horen van de verdachte in het kader van die strafbeschikking maakt deel uit van de processtukken waarvan de verdediging kennis mag

[7] Kamerstukken I 2005-2006, 29 849, C, p. 31.

nemen als de zaak voor de strafrechter wordt vervolgd. Hieraan ware in de MvT alsnog aandacht te schenken.

Vertaling van de uitspraak
De Raad betwijfelt of artikel 365, zesde lid, Sv, waarin wordt bepaald dat aan een verdachte die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheerst op zijn verzoek mededeling wordt gedaan van een beperkt deel van de uitspraak, in het licht van artikel 3, vierde lid, van de richtlijn voldoende ruim is geformuleerd. Bijvoorbeeld de bespreking van verweren, de bewijsoverwegingen of de strafmaatoverwegingen kunnen bezwaarlijk tot niet relevante onderdelen van het vonnis worden gerekend. Gelet op de richtlijn zal een PROMIS-uitspraak in beginsel steeds tot een volledige vertaling nopen. Bij verkorte uitspraken in de zin van 365a, eerste lid, Sv zal, als de bewijsvoering een essentieel onderdeel is geweest van de verdediging, ook de aanvulling, bedoeld in artikel 365a, tweede lid, Sv, al gauw tot volledige vertaling nopen.

Voor de verdachte kan een ruimere of volledige vertaling van de (al dan niet verkorte) uitspraak van essentieel belang zijn voor de vraag of hij een rechtsmiddel zal instellen. De MvT (p. 28) suggereert ten onrechte dat dit bij het instellen van een rechtsmiddel (en niet te vergeten: het indienen van een schriftuur als bedoeld in artikel 410a Sv) wordt ondervangen door artikel 32a Sv. Volgens die bepaling zal de verdachte zich immers tot de officier van justitie (c.q. de advocaat-generaal?) moeten wenden en, als die het verzoek afwijst, een bezwaarschrift moeten indien bij de rechter-commissaris (dus kennelijk ook als het gaat om de uitspraak in hoger beroep). Hij is dus afhankelijk van het openbaar ministerie, terwijl hij slechts 14 dagen heeft voor het instellen van het rechtsmiddel. De verdachte kan het verzoek pas aan de rechter doen na aanvang van het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep (art. 32a, lid 2 Sv), terwijl die mogelijkheid na een uitspraak in hoger beroep niet bestaat omdat er geen behandeling ter terechtzitting van een gerecht in feitelijke aanleg zal volgen.

Verder merkt de Raad op dat het Wetsvoorstel niet voorziet in een met artikel 365 Sv overeenkomende regeling voor de raadkamerprocedure en de op grond daarvan gegeven beschikkingen. Ook wordt voorbij gegaan aan de mogelijkheid om op grond van artikel 365c Sv om aanvulling van een verkorte uitspraak te vragen.

Het een en ander brengt de Raad tot de conclusie dat het Wetsvoorstel op het punt van het (tijdig en toereikend) vertalen van (al dan niet aan te vullen) beslissingen van de rechter onvoldoende is doordacht en niet beantwoordt aan de richtlijn. De Raad adviseert de regeling ten minste zo aan te passen dat de verdachte aan het gerecht dat de beslissing heeft gegeven om een vertaling daarvan kan verzoeken.

Niet geregistreerde tolken
In gevallen waarin geen registertolk beschikbaar is – hetgeen zich met name zal voordoen als er sprake is van een taal waarvoor vanwege het ontbreken van opleidingen en toetsingsmaatstaven nog geen registratie in het Rbtv mogelijk is – moeten de politie, het openbaar ministerie en de Rechtspraak uitwijken naar een niet-geregistreerde tolk. Het Bureau Wet beëdigde tolken en vertalers hanteert in die gevallen een zogenaamde Uitwijklijst. Deze lijst biedt enkele kwaliteitsgaranties. Het staat justitieafnemers echter vrij om in uitzonderingsgevallen ook van deze Uitwijklijst af te wijken. De

kwaliteit van de tolk is dan echter niet gegarandeerd en over diens optreden kan geen klacht in de zin van artikel 16 e.v. Wbtv worden ingediend. Een verdachte kan de kwaliteit van de vertolking of vertaling in dat geval enkel bij de rechter in feitelijke aanleg aan de orde stellen en, indien daarvan in feitelijk aanleg een punt is gemaakt, in cassatie. Deze mogelijkheid is beperkt als geen rechtsmiddel kan worden ingesteld. Het Wetsvoorstel staat daarom wat betreft het klachtrecht ten aanzien van niet geregistreerde tolken en vertalers op gespannen voet met artikel 2, vijfde lid, en artikel 3, vijfde lid, van de richtlijn. De Raad adviseert alsnog in deze lacune te voorzien.

Kwaliteit tolken en vertalers
Aan de in het Rbtv opgenomen beëdigde tolken en vertalers wordt niet de eis gesteld dat zij bekend zijn met juridische (straf)procedures of de daarbij gebezigde terminologie. Tolken en vertalers kunnen in het register wel aangeven of zij beschikbaar zijn voor opdrachten van justitie (in algemene zin). De ervaring leert dat tolken en vertalers zich graag beschikbaar stellen voor dergelijke opdrachten, terwijl zij daartoe niet altijd voldoende zijn gekwalificeerd. Het behoeft geen betoog dat dit tot problemen kan leiden. De Raad acht het daarom gewenst dat wordt voorzien in een toetsing als een (geregistreerde) tolk of vertaler zich wil registreren voor het specialisme strafrecht, en in een vermelding in het register waaruit blijkt dat de tolk of vertaler die toets heeft doorstaan.

In de bijlage bij deze brief worden nog enkele inhoudelijke en redactionele opmerkingen gemaakt.

2. Uitvoeringskosten

Anders dan in de MvT (p. 19) wordt gesteld, komen de kosten van vertaling van relevante onderdelen van de bevelen tot voorlopige hechtenis, van de relevante delen van het strafvonnis, indien de verdachte om een afschrift daarvan heeft verzocht, en van andere essentiële processtukken, indien de verdediging daarom tijdens het onderzoek ter terechtzitting heeft verzocht, niet ten laste van de gerechten, omdat het gerechtskosten zijn. Onder de gerechtskosten worden verstaan de kosten die de rechtspraak maakt voor voorzieningen in verband met een zorgvuldige procesgang. De kosten hebben rechtstreeks betrekking op de uitoefening van procesbevoegdheden, zoals het oproepen van getuigen, het inschakelen van tolken, het houden van een descente en de toepassing van bepaalde strafvorderlijke dwangmiddelen. Omdat deze handelingen direct raken aan de uitoefening van de rechterlijke functie dient een toereikende vergoeding van de daarmee gepaard gaande kosten te zijn verzekerd opdat de kwaliteit van de rechterlijke procedure - mede in het licht van artikel 6 EVRM - kan worden gewaarborgd.[8] Ingevolge artikel 41 van het Besluit financiering rechtspraak 2005 (Stb. 2005, 55) komen de door de gerechten te maken gerechtskosten in strafzaken ten laste van het College van procureurs-generaal. Het College beheert sinds 1 januari 1999 het budget van deze kosten. Het grootste deel van de gerechtskosten wordt door het openbaar ministerie geïnitieerd. Daarom wordt sinds 1999 het aandeel van de rechtspraak niet langer zichtbaar gemaakt. In verband met het bepaalde in artikel 6 EVRM is - net zoals bij de gerechtskosten in bestuursrechtelijke en civiele zaken - van een limitering geen sprake.

[8] Nota van Toelichting van het Besluit financiering rechtspraak 2005, p. 23.

Zoals hiervoor met betrekking tot het voorgestelde artikel 365, zesde lid, Sv is opgemerkt, houdt het Wetsvoorstel in ontoereikende mate rekening met de uit de richtlijn voortvloeiende aanspraken op vertaling van processtukken. Bovendien geldt bijvoorbeeld voor processen-verbaal en (al dan niet aangevulde) beslissingen van de rechter dat die vrijwel altijd maatwerk vragen. Nog daargelaten dat er geen sprake is van uniformiteit, zullen vertaalde bouwstenen hoogstens ten dele een bijdrage kunnen leveren, terwijl het niet kosten effectief zal zijn om die vertaalde bouwstenen te maken voor andere dan in Nederland veel beheerste vreemde talen. In de MvT (p. 13) wordt te gemakkelijk verondersteld, dat in bepaalde gevallen gebruik kan worden gemaakt van vertaalde bouwstenen. In vrijwel alle gevallen zal er sprake zijn - vaak belangrijke - onderdelen die zich niet lenen voor het gebruik van bouwstenen. Bovendien zal gelet op artikel 28 van de Wet beëdigde tolken en vertalers niet voorbij kunnen worden gegaan aan het inschakelen van een (beëdigde) vertaler. De Raad adviseert op dit in de MvT grondiger in te gaan en daarbij uit te gaan van een (veel) ruimere noodzaak tot vertaling met maatwerk.

De Raad merkt in dit verband nog op dat hoewel er (nog) geen wettelijke voorschriften zijn die voorschrijven hoe een beëdigde vertaling er uit moet zien, er toch een aantal regels is waaraan de beëdigde vertaler zich houdt als zijnde *best practices*. Deze zijn onder meer vastgelegd in de Richtlijn voor beëdigde vertalingen 1996 van het Nederlands Genootschap van Tolken en Vertalers (NGTV). Zo moet de beëdigde vertaler het origineel van de te vertalen tekst inzien. Daarnaast wordt de opmaak van de brontekst in de beëdigde vertaling zoveel mogelijk behouden. Bovendien wordt in beginsel de brontekst geheel vertaald; er mag niets worden weggelaten of toegevoegd, behoudens de mogelijkheid om zogenaamde analytische oftewel ontledende vertalingen af te geven van als zodanig aangeduide, zelfstandige onderdelen van de tekst. Voor het beschrijven van elementen die niet te vertalen zijn, zoals een handtekening of een stempel, worden veelal rechthoekige haken gebruikt, bijvoorbeeld: "[handtekening]" of "[stempel met opschrift]". Het gebruik van een stempel is niet wettelijk verplicht, maar in de praktijk wordt de beëdigde vertaling altijd voorzien van een stempelafdruk van de beëdigde vertaler. Aan het document wordt een verklaring (eedsformule) toegevoegd waarin de vertaler verklaart dat de vertaalde tekst een getrouwe vertaling is van de brontaal in de doeltaal. Voorts dienen de bladzijden van de oorspronkelijke tekst (of een eventueel door de beëdigd vertaler gewaarmerkte kopie daarvan) en de vertaling zodanig aan elkaar vastgehecht te zijn dat het moeilijk is de stukken te scheiden. Uitgaande van deze Richtlijn is het vertalen van bijvoorbeeld processen-verbaal en uitspraken van de rechter (veel) bewerkelijker dan de MvT lijkt uit te dragen. De Raad acht het gewenst dat hierop in de MvT nader wordt ingegaan.

De MvT (p. 20) geeft een inschatting van het aantal stukken dat jaarlijks vertaling behoeft op grond van het Wetsvoorstel: het bevel tot inverzekeringstelling (8000), het bevel tot voorlopige hechtenis (3500), de dagvaarding (15000) en het vonnis (aantal onbekend). In deze opsomming ontbreekt de vertaling van andere essentiële processtukken indien een daartoe strekkend verzoek van de verdediging tijdens het onderzoek ter terechtzitting wordt ingewilligd (art. 32a, lid 1 Sv). Naar verwachting kan dit tot aanzienlijke kosten leiden omdat bij vertaling van die stukken bouwstenen weinig soelaas zullen bieden. In die gevallen zal steeds een vertaler (of tolk) moeten worden ingeschakeld.

De gemiddelde kosten van een vertaling bedragen volgens de MvT (p. 20) per A4 ongeveer € 50,--. Niet blijkt hoe dit bedrag is berekend. De Raad wijst erop dat de tarieven voor een vertaling ingevolge artikel

5 van het Besluit tarieven in strafzaken 2003 kunnen variëren van € 0,79 per regel (Frans, Engels, Duits) tot € 1,69 per regel (voor de overige niet-Europese talen). Een bedrag van € 50,-- per pagina is wel een redelijk gemiddelde voor veel beheerste Europese taal (het tarief per regel bedraagt € 1,20 voor Italiaans), maar voor de overige niet-Europese talen zullen de kosten echter hoger zijn.

3. Werklastgevolgen

Het Wetsvoorstel heeft werklastgevolgen voor de rechtspraak. Nu naar verwachting meer dan tot dusverre zal moeten worden voorzien in vertaling van processtukken, zal in het bijzonder het niet (tijdig) ter beschikking zijn van vertalingen c.q het alsnog moeten vertalen van processtukken kunnen leiden tot vertraging van het strafproces. Of dit tot een substantiële toename van de werklast zal leiden, kan op dit moment niet met enige mate van zekerheid worden aangegeven. De Raad behoudt zich het recht voor hierop terug te komen indien in de praktijk mocht blijken dat daarvan wel sprake is.

Verder zal de werklast toenemen als gevolg van de bezwaarschriftprocedure bij de rechter-commissaris op grond van artikel 32a, derde lid Sv. Naar schatting zijn die gevolgen niet noemenswaard.

Slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Wetsvoorstel, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

Bijlage 1: inhoudelijke en redactionele opmerkingen

- *Art. 29a, lid 3 Sv*: Het verdient overweging om aan dit lid (of de toelichting daarop) toe te voegen dat onder de daar bedoelde mededeling ten minste wordt begrepen: de naam van de tolk, de taalrichting waarin hij heeft getolkt, en (indien van toepassing) het Wbtv-nummer waaronder hij in het Register beëdigde tolken en vertalers is ingeschreven. Als de kwaliteit van de vertolking in een later stadium wordt betwist, is bekendheid met deze gegevens noodzakelijk om tegen de tolk een klacht te kunnen indienen op grond van artikel 16 e.v. Wbtv dan wel de kwaliteit van de vertolking op andere wijze (bijv. in een appelprocedure) aan de orde te stellen.

- *Art. 378, lid 4 Sv*: In dit lid ware artikel 365, zesde lid, Sv op te nemen.

- *Art. 395, lid 4 Sv*: In dit lid ware artikel 365, zesde lid, Sv op te nemen.

- *Art. 410, lid 1, lid 3 en lid 4 Sv*: Hier ware op te nemen dat de verdachte die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheerst, het openbaar ministerie kan verzoeken om bijstand van een tolk en/of een vertaler bij het opstellen van de schriftuur.

- *Art. 444, lid 4 Sv*: In dit lid ware artikel 365, zesde lid, Sv op te nemen.

- *MvT p. 17, 18, 20, 31 en 32*: Hier ware "Wet beëdigd tolken" telkens te vervangen door "Wet beëdigde tolken" (vgl. Stb. 2007, 375).

- *MvT p. 18*: In de tweede alinea moet "*wordt beheert*" zijn "*wordt beheerd*".

- *MvT p. 20*: In de eerste alinea moet "*zijn komen op*" zijn "*zijn*" of "*komen op*".